หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

สมุนไพร ความหมายตามพระราชบัญญัติ หมายถึง ยาที่ได้จากพืชสัตว์ และแร่ธาตุซึ่งยังไม่ได้ผสม หรือ แปรสภาพ เช่น พืชก็ยังคงเป็นส่วนของราก ต้น ใบ ดอก ผล (เพยาว์ เหมือนวงศ์ญาติ, 2527)

ประเทศไทยอุดมด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด มีอยู่จำนวนมากที่นำมาใช้เป็นยารักษาโรคจนถึงปัจจุบันพันธุ์ไม้บางชนิดยังมีสรรพคุณในการรักษาโรคบางอย่าง ที่รักษาโดยยาแผนปัจจุบันไม่สำเร็จ สรรพคุณในการรักษาโรคของสมุนไพรดังกล่าวเป็นที่ยอมรับกันมาแต่โบราณนั้น จึงควรมีการทดลองทางวิทยาศาสตร์เพื่อหาข้อมูลเท็จจริง ตลอดจนกำจัดความเชื่อในข้อมูลที่ผิดให้หมดไป เพื่อนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้ได้ประโยชน์และถูกต้อง (สำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2523)

ในสหรัฐอเมริกาประชาชนสนใจในเรื่องการรักษาสุขภาพตนเอง และบำรุงสุขภาพด้วยผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ ซึ่งเรียกว่า "Herbs" แต่เดิมขายในร้านขายยาเป็นรูปแผนโบราณ ซึ่งยาเหล่านี้กฎหมายของรัฐมีข้อบังคับว่ายาที่จะออกสู่ตลาดได้ต้องพิสูจน์คุณภาพและความปลอดภัยโดยขบวนการที่เรียกว่า "New Drug Application" (NDA) (Tyler และคณะ,1982) โดยหน่วยงานนี้จะศึกษาประสิทธิภาพ และความปลอดภัยของสมุนไพรก่อนจึงได้รับการอนุมัติให้นำออกจำหน่ายได้ แต่ในประเทศไทยการวิจัยทางด้านสมุนไพรเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่ถึงขั้นวิจัยประยุกต์ในเชิงอุตสาหกรรม โดยมีการทำวิจัยในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อเปรียบเทียบสรรพคุณที่กล่าวมาแต่โบราณ การนำผลวิจัยออกเผยแพร่ยังแคบอยู่มาก อย่างไรก็ตามผลของการวิจัย ยังไม่สามารถสนองประโยชน์แก่ประชาชนและสังคมได้ เพียงให้คุณค่าทางวิชาการในด้านข้อมูลพื้นฐานเท่านั้น และยังมีสมุนไพรอีกหลายชนิดที่แพทย์แผนโบราณนำมาปรุงแต่งใช้รักษาผู้ป่วย โดยยังไม่ได้ผ่านการวิจัยอย่างถูกต้อง เพียงรู้สรรพคุณของยาว่าช่วยรักษาอาการผิดปกติชนิดใดเท่านั้น ซึ่งนำออกจำหน่ายในรูปของยาแผนโบราณมากมาย และมีผู้นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย การศึกษาในครั้งนี้จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงยาเหล่านี้โดยเลือกใช้สมุนไพรที่มีผู้นิยมตัวหนึ่งคือ "หญ้าหนวดแมว" หรืออีกชื่อหนึ่งคือ "พยับเมฆ"

โรคในผู้ป่วยที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้โดยวิธีแพทย์แผนปัจจุบัน เช่น โรคไตพิการ หรือนิ่วในไตที่ต้องรักษาด้วยการผ่าตัด บางรายจะเลือกการรักษาโดยใช้สมุนไพร ตาม

แพทย์แผนโบราณแนะนำ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้หญ้าหนวดแมวเป็นส่วนประกอบสำคัญ ในประเทศไทย การศึกษาฤทธิ์ของหญ้าหนวดแมวยังไม่แพร่หลาย นอกจากเชื่อว่ามีฤทธิ์ในการขับปัสสาวะ (อวย เกตุสิงห์, 2525) และรักษาโรคนิ่วในทางเดินปัสสาวะ (วีรสิงห์ เมืองมั่น, 2527) นอกจากนี้ยังมีรายงานว่า สามารถลดระดับน้ำตาล (Seidel, 1954) และลดความดันโลหิต (Basu และคณะ, 1959) การออกฤทธิ์ของหญ้าหนวดแมว นอกจากจะเชื่อว่ามีผลต่อระบบขับถ่ายปัสสาวะ และยังมีผลต่อระบบไหลเวียนเลือดด้วย อย่างไรก็ตามกลไกการออกฤทธิ์ของหญ้าหนวดแมวที่มีผลต่อการทำงานของไต และระบบไหลเวียนเลือดก็ยังไม่กระจ่างชัด

<u>จุดประสงค์การศึกษา</u>

1. เพื่อศึกษาการออกฤทธิ์ของหญ้าหนวดแมวว่าจะมีผลต่อการทำงานของไตโดยตรงหรือไม่

2. เพื่อศึกษาการทำงานของไตจะมีส่วนสัมพันธ์ต่อการทำงานของระบบไหลเวียนเลือดอย่างไร เมื่อให้สัตว์ทดลองกินหญ้าหนวดแมว ในระยะเฉียบพลันและระยะเวลานาน 7 วัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย